

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Maximiliani Sandaei E Societate Iesv Doctoris
Theologi Architectura Christiana**

Sandaeus, Maximilianus

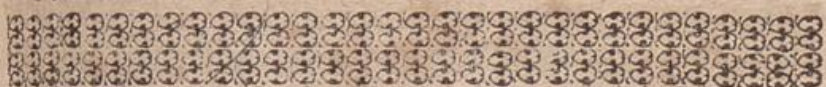
Coloniae Agrippinae, 1653

Sermo. V. Fides Christiana quæ Fundamentu[m], quomodo sit formanda, vt sit planè immobilis. Fodit in altum, & posuit Fundamentum super Petram.
Lucæ VI. 48.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46065](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46065)

me DEUS. Et de qua dicit Apostolus: (a) si qua ergo in Christo nova creatura, vetera transierunt: ecce facta sunt omnia nova: omnia autem ex DEO. *Fingimur ergo, id est, formamur, & creamur in operibus bonis, quæ non præparavimus nos, sed præparavit DEUS ut in illis ambulemus.* Denique. libro de prædestinatione SS^{rum} idem S. Augustinus clarissimè enunciat: *Quod ait Apostolus: Non ex operibus, ne fortè quis extollatur: ipsius enim sumus signum, creati in Christo JESU in operibus bonis, Gratia est. Quod autem sequitur: Quæ præparavit DEUS, ut in illis ambulemus, Prædestinatio est.* Ex hæcenus dictis conficitur, Fidem, tanquam Fundamentum, liberalitate Principis collocari: deinde, subditorum quoque sumptibus, fabricam erigi; & paullatim ad tectum per duci.

(a) 2. ad Corin. 5. 17. Isa. 41. Apoc. 21. (b) lib. de Præd. SS. c. 10.

SERMO V.

FIDES CHRISTIANA

*Quomodo, quæ Fundamentum, sit firmanda, ut sit
planè immobilis.*

Fodit in altum, & posuit Fundamentum super Petram.

Lucæ VI. 48.

ARTICULUS I.

TRES LAPIDUM ORDINES

Ad firmandum Fides Fundamentum necessarii.

UM Fundamentum Ædificij, maximè, si hoc sit palatium, arx, vel urbs, non constet uno aliquo lapide: sed multis lapidum sibi unitorum ordinibus, in Fundamento, quod

Fi-

FIDEM esse probavi, designo triplicem lapidum seriem, arctissimè cæmento & calce unionis conjunctorum.

PRIMUS ORDO est earum operationum, quæ spectant ad Judicium, quod habet homo antequam rebus fidei assentiatur. Cùm enim *qui citò credit levis sit corde*, ut est apud Ecclesiasticum cap. XIX. ad hoc, ut prudenter quis rebus sibi propositis fidem adhibeat, necessarium est, ut interius ita decernat: Judico rem hanc esse credendam. Variæ itaque sunt hujusmodi functiones, pro rerum, quæ proponuntur, diversitate. Hos actus, velut lapides fundamenti, nectit, ceu Calx tenacissima, *Evidentia credibilitatis*. Testimonia enim DEI credibilia sunt nimis. Psal. XCII. 5. Hanc calcem conficiunt omnia illa, quæ ad evidentiam ingenerandam necessaria sunt; vocanturq; à Theologis *Motiva fidei*. Qualia in Religione Christiana Catholica sunt, tum sincerissima Sapientia, quæ in illa radiat; tum consensus gentium, ac populorum omnium; tum auctoritas miraculis confirmata spe nutrita, caritate aucta, vetustate firmata. Item, successio perpetua summorum Pontificum à Petro Apostolo, ad Paulum V. quo sedente hæc scribebam, deducta: præterea, nomen ipsum *Catholica*, cum hæreticorum, gentium quæ cætus, proprium habeant nomen segregationis index, & proprios auctores. Sunt præter hæc multa alia, de quibus controversiarum scriptores copios. (a)

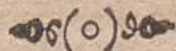
SECUNDUS ORDO est actionum voluntatis. Antequam enim quis credat, necessariò vult credere, ac secum prius deliberate statuit: Volo credere quod mihi

(a) Bannez, 22. q. 1. art. 8. Valentia q. 1. habet 19. Granat. 2. Introduct. in Sym. 16. Franc. Arias de Imit. B. V. numerat. 10. & per multa cap. exponit Malder. 22. q. 1. quinque Classes motivorum distinguit Lessius consultatione de fide capeffendo Campianus octo rationes Duræus pro campiano Bzovius de notis Eccl. Bellar. lib. ejusdem tit. Grez. Apolo. contra Reg. Ang.

proponitur: Has autem diversissima materia operationes velut lapides conglutinat; instar cœmenti *Pia voluntas* quæ nisi interveniret, nunquã cohærerent credendi proposita. His superimponitur.

TERTIUS ORDO lapidum, qui non sunt diversi ab ipsis Fidei functionibus: Credo DEUM esse: credo omnipotentem, bonum, justum: credo Christum totum, quoad corpus, animam, Divinitatem contineri in hostiã sacrã. Hos autem lapides nectit *Revelatio divina*, per Ecclesiæ ministerium nobis insinuata. Porro, tres istos lapidum ordines, ne fluxi sint: nam operationes facile labuntur & evanescent, firmant tria veluti saxa ingentia, animæ fundo ita fixa, & inhærentia ut evelli nequeant. Theologi *Habitus* vocant, vel *Virtutes*, aut Dona animis indita. Siquidem Judicio respondet, aut Prudentia supernaturalis, aut Donum intellectus pertinens ad lumen fidei, ut S. Thomas (a) existimat. Licet enim in hominibus, qui nondum habent fidem infusam habitualem, Judicium illud procedat ab influxu Dei supernaturali, eo modo, quo actiones aliæ supernaturales; tamen in fidelibus principium habet firmum, atque habituale. Actioni autem voluntatis respondet virtus, quæ à quibusdam appellatur Caritas: (b) à nonnullis Studiofitas. (c) Sed ut arbitror ego, est ab utraque diversa, & dici potest Obedientia Fidei. Denique intellectus functionem producit virtus Theologica, cui nomen proprium, FIDES.

ARTI-

(a) q. 1. art. 4. ad 3. & q. 8. art. 4. ad 2, (b) Cajetan. 22. q. 4. ad 7.

(c) Valentia 22. q. 1. p. 4. ad 3.

ARTICULUS II.

HOSTIBUS RESISTENDUM

*Extremo conatu, ne Fundamentum, quod est Fides, quassent,
aut ervant, evellantque.*

QUONIAM Fides est Fundamentum, quo everfo, totam domum concidere est necesse, id non latet humani generis hostes: hinc tanto ardore, tantoque conatu ad hoc evellendum incumbunt. Hostium enim nostrorum, ut mutuam sibi invicem præstent operam sunt illæ cohortationes: *Exinanite, exinanite usque ad fundamentum in eâ* Psal. cxxxvi. S. Hieronymus legit: *evacuate, evacuate usque ad fundamentum ejus*. Alii, *evertite, excindite, vastate, destruite, evellite radicitus: complanate*. In vetere Psalterio est, *evacuate, evacuate, usque dum fundamenta in ea*. In quibus repetitio ardorem, vehementiam, diligentiamque denotat. Quod hostium votum tunc impletur, cum virtutum dejecta fabrica; non relinquitur in fundamento fidei lapis super lapidem, qui non destruat. Fundamenta pluraliter de fidei promulgatoribus ac Magistris; in singulari numero, de Christo, qui est fundamentum primum, ejusque fide, dici in Scriptura divina, observat S. Gregorius lib. xxvii. moral. Christum Judæi & alii persecutores exinanire, excindere, & evellere funditus contenderunt: deinde, fidei illius prædicatores. Veniat vobis in mentem, quam importunis vocibus postularint, ut totius Ædificii Ecclesiastici fundamentum subrueretur: *Crucifige, crucifige eum*. Deinde cum hoc nondum videretur satis ad totius fundamenti exinanitionem, quomodo maximoperè con-

ten-

tenderint, ut nomen fidemque Christi penitus de medio tollerent, prohibentes severissime ne loquerentur Discipuli in nomine illo ulli hominum, ut est Actuum Apostolicorum IV. Cap. Denique Judæi instigabant gentiles & paganos ad ejusdem fundamentali everfionem. Iis enim tumultuantibus & accusantibus Crucifixerunt Christum Gentiles. Et Herodes videns placere Judæis, Jacobum fratrem Joannis occidit, & in carcerem conjecit Petrum, Actuum XII. Tum Paulum mortis reum facere sunt conati: & universim concitaverunt animos gentilium contra Christianos Activi. XIV. Quod nunc faciunt hæretici contra Catholicos: & unittim vociferantur, Dæmonibus instigatoribus: exinanite, evacuate, effodite usque ad fundamentum: hoc est, domum à fundamento evertite. Nihil enim adeò est in optatis Ecclesiæ inimicis, quàm ut Fundamentum Prophetarum & Apostolorum Christum, ejusque Sacrosanctam fidem evellant.

QUA PROPTER nobis è contrario omni ope est curandum, ut, quamvis ædificium virtutum aliquando detrimenti quidpiam patiatur, hostis ad fundamentum non perveniat: nunquam permittamus, ut vel minima fidei jactura fiat, cum simus certi, nostris sumptibus fundamentum non posse iterum poni: nullos æstimemus capitaliores hostes, quàm qui Fundamentum Fidei conantur subruere: ejus nobis possessio, quamdiu vivimus maneat illibata: nomen infidelis, hæretici, aut à catholici, ut pestem detestemur. Hæc sunt zelosi catholici in animo decreta. (a) Quæ haud dubiè in se firmaverat Abbas Agatho, de quo hæc referuntur in Vitis Patrum. Perrexerunt aliquando fratres quidam ad Agathonem Abbatem nominatissimum in virtute humilitatis, & patientiæ.

(a) Agatho Abbas lib. 2. Alphab. 19.

» tia. Cùm autem explorare vellent, num verè humilis
 » esset, dixerunt: multi in te scandalizantur. Pater, quod
 » nimio superbix vitio tenearis, & ideò alios despicias,
 » ac detractiones adversus eos loqui non cesses & quod
 » fornicationis vitio labores. Quibus senex, hæc o-
 » mnia, inquit, in me esse cognosco, nec possum nega-
 » re tantas iniquitates meas: procidensque in terram,
 » eos adorabat dicens: deprecor vos fratres, ut inten-
 » tius pro me orare non cesseris, ut mihi ignoscat
 » DEUS.

» Ad hæc, Fratres: non te lateat etiam hoc, quod hæ-
 » reticum te esse quam plurimi adfirmare volunt. Hoc
 » cum audisset Agatho, dixit: licet multis peccatis ob-
 » noxius sim, tamen *hereticus penitus non sum*: absit hoc
 » ab anima mea. Tunc illi prostraverunt se ad pedese-
 » jus obsecrantes: precamur te Abba, ut dicas nobis, cur
 » tanta vitia nobis dicentibus de te, in nullo sis commo-
 » tus: de verbo autem *Heretici* valde te commouisti, &
 » abominatus es, nec ferre potuisti auditum. Dicit il-
 » lis sentor: illas priores culpas per humilitatem susti-
 » nui, ut me peccatorem crederetis: scimus enim quod
 » si custodiatur humilitatis virtus magna sit salus ani-
 » mæ. Nam cùm Judæi contumelias & convitia plu-
 » rima irrogarent Christo Domino, patienter cuncta
 » tolerabat, ut nobis exemplū præberet humilitatis. Cū
 » vero me *Hereticum* dixistis, sustinere non potui, quia
 » hæresis separatio est à DEO. Hereticus separatur à DEO
 » vivo & vero, ac jungitur Diabolo & Angelis ejus.
 » Alienatus enim à Christo jam non habet Deum, quem
 » exoret pro peccatis suis: quia ex omni parte petit.
 » quæ-nam de ædificio spes est, si ædificium
 » sit erutum?

SERMO